

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland
Youtube: [klik hier](#)

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuur Vereniging

Miersikkelwants

Uitgewerkt door Willemein, Team Insecten Natuurlijk Delfland
foto's van Willemein

foto imago

Nederlandse naam: Miersikkelwants.

De naam miersikkelwants bestaat uit 3 woorden.

Mier, dit verwijst naar de vorm van de larven, die wat weg hebben van mieren.

Sikkel, dit verwijst naar de gebogen zuigsnuit.

Wants, dit verwijst naar de soort waartoe dit insect behoort. Wantsen zijn dieren die middels een zuigsnuit, die rostrum wordt genoemd, hun voedsel tot zich nemen. De zuigsnuit wordt onder het bovenlijf van het dier gedragen.

Daarbij kan je wantsen onderscheiden in 2 groepen, namelijk zij die (een deel van) hun leven onder water doorbrengen en op landlevende wantsen. De miersikkelwants is een op het land levende soort.

Wantsen kunnen ook anders worden gerangschikt, namelijk als vegan, carnivoor of als omnivoor. De Miersikkelwants is een carnivoor, ze voeden zich met dierlijk voedsel, dit wordt zoöfaag genoemd.

Latijnse naam: *Himacerus mirmicoides* (O. Costa, 1834)

Mirmicoides komt van het Griekse woord myrmex dat mier betekent. Ook dit verwijst naar de vorm van de nimfen, die lijken op mieren, dit heet Mimicry. Bij mimicry doet een dier zich voor als een "gevaarlijk" ander dier, om vijanden af te schrikken of om onaantrekkelijk te zijn voor vijanden.

Orde, familie, geslacht: Orde: Hemiptera (halfvleugeligen) onderorde: Heteroptera (wantsen) familie: Nabidae (sikkelwantsen)

Sikkelwantsen zijn roofzuchtige wantsen met een slanke fysieke vorm.

In Nederland bestaat de familie Nabidae uit drie genera: *Himacerus*, *Prostemma* en *Nabis* (waar de miersikkelwants toe behoort). Er zijn ook andere roofzuchtige wantsen, maar de Nabidae onderscheiden zich van andere roofwantsen door hun een sikkelvormig gebogen zuigsnuit.

Een andere sikkelwants, met herkenbare “sikkelvormige” zuignuit (zie pijl)

Verspreiding over de aarde:

De soort komt overal in Europa voor.

De miersikkelwants komt algemeen in heel Nederland voor en wordt sinds 1980 vaker waargenomen.

Zie <https://www.verspreidingsatlas.nl/9901438>

Voedsel:

Imago's en larven zijn zoöfaag en polyfaag (dat betekent dat zij op meerdere prooien jagen) zijn. Ze eten eieren, larven en adulte (volwassen) insecten en allerlei kleine geleedpotigen.

Biotoop:

Ze leven in de kruidlaag (op kruidachtige planten) en op de bodem van droge, zonnige biotopen.

Vooraf de volwassen dieren worden soms talrijk in brandnetelvegetaties en ook op bomen en struiken aangetroffen. Ze zijn overdag, maar ook 's nachts actief en zijn daarbij op de stammen van eiken waargenomen.

Ei:

De eieren worden in het voorjaar in grashalmen en plantenstengels afgezet. Van de eitjes heb ik geen foto kunnen vinden.

nimf met duidelijke sikkelvormige zuignuit.

Nimfen:

Er wordt één generatie per jaar voortgebracht. De nimfen worden doorgaans gevonden van eind mei tot eind september, met een piek in juli.

Vooraf de jonge nimfen lijken door hun lichaamsvorm op mieren. Bij de oudere nimfen komt de gelijkenis ook door de witte vlekken aan de zijkant bij het begin van het achterlijf. Het plaatselijk doorzichtige schild van de nimfen suggereert een ingesnoerd lichaam, als dat van een mier. Mogelijk heeft dit uiterlijk voordelen omdat mieren minder worden gegeten door andere dieren.

Ik heb niet kunnen vinden hoeveel stadia van ontwikkeling de larven hebben. Bij wantsen is dat vaak 4 of 5 ontwikkelingsstadia.

Nimf

Op de onderstaande site staat een later nimf stadium:
<https://waarneming.nl/observation/323738315/>

Pop: n.v.t. Wantsen verpoppen niet, zij vervellen alleen.

Imago(volwassen stadium):

De imago's hebben een lengte van 7 tot 9 mm.

De imago's zijn polymorf. Dat betekent dat de vleugellengte kan verschillen. Er bestaan kortvleugelige (bachypteer) maar ook langvleugelig (macropteer) miersikkelwantsen. Er zijn er ook die een vleugellengte hebben die tussen kort en lang in zit. De roodbruine vleugels met een spanwijdte van 8-10 mm. Volgens wikipedia komen zelden volledig gevleugelde exemplaren voor en kunnen de imago's ongeacht de lengte van hun voorvleugels niet vliegen.

Op de onderstaande site staat een langvleugelige miersikkelwants:

<https://bladmineerders.nl/parasites/animalia/arthropoda/insecta/hemiptera/heteroptera/cimicomorpha/cimicoidea/nabidae/nabinae/nabini/himacerus/himacerus-mirmicoides/?lang=nl>

De antennes zijn geelbruin met een donkerbruin uiteinde van het tweede segment en zijn korter dan het lichaam.

Het donkerbruine halsschild (pronotum) is aan voor- en achterkant lichterbruin (niet altijd duidelijk) en heeft een donkere streep langs de zijrand.

Het schildje (scutellum) is zwart, vaak lichter gekleurd aan de zijkant.

De voorvleugels zijn bruin tot roodachtig bruin, het membraan van de voorvleugels is vlekkelig bruin vaak met witachtige vlekjes bij de buitenrand.

Achterlijf (abdomen) en rand (connexivum) zijn bruinzwart tot zwart. Het connexivum met een oranje- tot witachtige vlek op elk segment.

De poten zijn geelbruin. Het dijbeen (femur) heeft donkerbruine vlekjes en distaal twee of drie donkerbruine ringen. De voor- en middenschenen (tibia) hebben drie ringen, terwijl de achter schenen twee donkere ringen hebben.

De paring begint in het voorjaar. Ik heb hierover geen informatie kunnen vinden.

De imago's kunnen het hele jaar door worden waargenomen. Dit zou erop kunnen wijzen dat ze langer dan een jaar leven, maar ik heb daarover geen informatie kunnen vinden.

imago op een druif.

Op de onderstaande site staat ook een foto van wat detail opnames (van een mannetje):
https://www.bioimages.org.uk/html/Himacerus_mirmicoides.htm

Niet verwarren met:

De boomsikkelwants *Himacerus apterus*. De miersikkelwants is duidelijk kleiner en heeft relatief kortere poten en sprieten dan de boomsikkelwants.

Vijanden:

Hierover heb ik geen informatie kunnen vinden. Gezien de mimicry, zou het erop kunnen wijzen dat de nimfen een lekker hapje kunnen vormen.

Overwinteren:

De adulten overwinteren in de strooisellaag.

Mijn ervaring.

In mijn tuin is er elk jaar wel een soort dat de kop op steekt en sterk aanwezig is. Dit jaar, 2024, is dat de miersikkelwants.

In mijn tuin is een grote hoeveelheid heeblaadjes aanwezig en als ik daar een blik op werp, zie ik diverse miersikkelwantsen rondwandelen. Tot ik mij in deze soort verdiepte wist ik niet dat zij zoöfaag waren, al "kende" ik de soort al enkele jaren.

Gebruikte bronnen:

Boeken: Aukema, B. & D.J. Hermes - Verspreidingsatlas Nederlandse wantsen (Hemiptera: Heteroptera) 2006 deel II Cimicomorpha I

Websites: waarneming.nl, nederlandsesoorten.nl, wikipedia.org, britishbugs.org.uk, bladmineerders.nl, naturespot.org.uk en verspreidingsatlas.nl